

Thoughts and Emotions of Female Characters in the Turkish Young Adult Literature

Türk Gençlik Edebiyatındaki Kadın Karakterin Duygu ve Düşüncelerini Oluşturan Özellikler*

Şuheda Önal**

ABSTRACT: The purpose of this research is to investigate the characteristics of female characters in the Turkish young adult literature through the analysis of these characters, and to reveal the image of women in young adult books. To this end, the data related to female characters' general characteristics, thoughts and emotions, social positions, and socioeconomic status were collected through the analysis of young adult books. Because it was impossible to analyze all of the Turkish young adult books, the 35 young adult books, written in Turkish and best-selling in 2010, were selected as the sample of this research. The books were analyzed through categorical analysis which is a technique of content analysis. As a consequence, thoughts and emotions of female characters in young adult books is composed of young and middle-aged women. The young female is successful; she plans to complete a university degree, to get a job and to marry; she stands up to any challenges and makes an effort to reach her targets; she tries to know herself; she has problems with her boyfriend; she falls into depression from time to time and consults a professional when necessary; she reads and does sport. The middle-aged female character has some problems with her husband and gets divorced when she cannot deal with these problems; she tries to be an ideal mother for her children; she is smart, hardworking and powerful.

Keywords: young adult literature, female character, content analysis

ÖZ: Bu araştırmanın amacı, Türk gençlik edebiyatı yapıtlarındaki kadın karakterlerin duygu ve düşüncelerini oluşturan özellikleri belirlemektir. Bu genel amaca ulaşmak için Türk gençlik edebiyatı kitaplarında yer alan kadın karakterlerin, ilgi ve gereksinimlerine, ilişki durumlarına, benlik imgelerine, geleceğe yönelik tasarılarına, sorunlarına ve kişilik özelliklerine ilişkin veriler 2010 yılında Türkiye’de en çok satılan ve çeviri olmayan 35 gençlik kitabından toplanmıştır. Toplanan veriler içerik çözümlemesinin tekniği olan kategorisel çözümleme kullanılarak incelenmiştir. Sonuç olarak, gençlik kitaplarındaki kadın karakterin duygu ve düşüncelerine ait özellikler, genç ve orta yaştaki kadın karakter olarak iki ayrı grupta ele alınabilir. Genç kadın karakter, başarılı; geleceğe yönelik planı, üniversiteye gidip bir meslek sahibi olmak ve evlenmek olan; zorluklar karşısında yılmadan çalışıp amacına doğru ilerleyen; kendini tanımaya çalışan; sevgilisiyle anlaşmazlıklar yaşayan; kimi zaman bunalıma giren, gerektiğinde uzman yardımı alan; kitap okuyan, spor yapan; üniversiteye gitmek istediği için bir kursa devam eden karakterdir. Orta yaştaki kadın kocasıyla bazı sorunlar yaşayan, sorunları çözemediğinde boşanan; ideal bir anne olmaya çalışan; kitap okuyan; çalışkan ve güçlü karakterdir.

Anahtar sözcükler: gençlik edebiyatı, kadın karakter, içerik çözümlemesi

* Bu çalışma “Türk Gençlik Edebiyatındaki Kadın Karakter Çerçevelerinin İncelenmesi” adlı Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nce kabul edilen doktora tezinin ilgili bölümlerinden üretilmiştir.

** Arş. Gör. Dr., Niğde Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, suhedaonal@yahoo.com

Giriş

Edebiyat bize, sanatçı duyarlığı ile kurgulanmış bir yaşam sunar. Yaşamımıza yeni anlamlar katar. İnsan ve yaşam gerçekliğini sanatçı duyarlığı ile kavramamıza, bu gerçekliğe sanatçının penceresinden bakmamıza olanak sağlar (Sever, 2008: 11).

Gençlik edebiyatı da gençlerin kitaplarda kendilerini bulmalarını sağlar ve edebiyata ilişkin eleştirel düşüncelerini başlatır; ileride de toplumdaki yerlerini bulmalarına ve sosyal konuları keşfetmelerine yardım eder (Bucher ve Hinton, 2010: 9). Gençlik edebiyatına ilişkin tanımlara bakıldığında tam bir uzlaşımın olmadığı ve kavramın sınırlarının çizilemediği görülür (Cart, 2011; Latrobe ve Rrury, 2009; Nilsen ve Donelson, 2009; Tomlinson ve Lynch-Brown, 2010). Öyle ki, psikologlar, sosyologlar ve eğitimcilerin aralarında anlaştıkları bir gençlik edebiyatı tanımı olmadığı gibi- yayıncılar, kütüphaneciler, öğretmenler, editörler ve kitapçılar arasında da gençlik edebiyatının ne olduğuna ilişkin bir anlaşma yoktur (Bucher ve Hinton 2010: 4). Gençlik edebiyatını tanımlamak ve sınırlarını belirlemek için öncelikle genç kavramının tanımlanması gerekmektedir. Genç kavramına ilişkin tanımlarda da benzer olarak ayrılıkların olduğu görülür. Örneğin Hukuk karşısında ve Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin de ilk maddesine göre doğumundan 18 yaşına kadar her insan çocuk sayılır. 18 yaşından sonra ise erişkindir. Oysa Yörükoğlu'na (2007: 15) göre yasaların erişkinlik sınırı olarak belirlediği 18 yaşından sonra da genç tam bağımsız bir erişkin konumuna yükselememektedir. Bu yaşlarda ergenlik devam etmektedir. Tomlinson ve Lynch-Brown (2010) ergenliğin başlangıcının 11 yaşa kadar indiğini savunmaktadır. Ancak pek çok araştırmacı ve YALSA gibi ödül veren kurumlar ergenliğin 12 yaşında başladığını kabul etmektedir (Nilsen ve Donelson, 2009; Latrobe ve Drury, 2009; Cart, 2011; Bucher ve Hinton, 2010). Gençlik döneminin tamamlandığı yaşta da tam bir uzlaşım yoktur. Örneğin gençlik dönemini ERIC (Educational Resources Information Clearinghouse) 18-22 yaş, NAEP (National Assessment of Educational Progress) ise 21-25 yaş arası olarak tanımlamaktadır (Nilsen ve Donelson, 2009). Bu görüşlerden yola çıkarak gençlik döneminin 12-21 yaş arasındaki bireylerden oluştuğu söylenebilir. Gençlik edebiyatı da bu yaş grubundaki bireylerin ilgi ve gereksinimlerine uygun ve onlara seslenen yapıtların tümü olarak tanımlanabilir.

Gençlik edebiyatı ürünlerindeki karakterin özellikleri ayrı bir önem taşır; çünkü gençler de çocuklar gibi kitapların kahramanlarıyla özdeşim kurarlar. Özdeşim kurulan karakterlerin olumlu özellikleri, gençte olumlu özelliklerin ortaya çıkmasına olanak sağlar. Kitaptaki karakterlerle özdeşim kuran genç, o karakterin duygu ve düşünce dünyasını algılamaya çalışır, sorunlara ona benzer çözümler üretme girişiminde bulunur. Bu karakterlerin gencin kişilik gelişiminde önemli bir yer tuttuğu söylenebilir. Bu nedenle Bushman'a (1997: 40) göre gençler, gençlik romanlarının karakterleri ve kurgusuyla daha çok ilgilidirler. Kendi yaşlarında bir kahramanla daha kolay özdeşim kurarlar. Kahramanlar çoğunlukla bağımsızdır. Bu kahramanlar yetişkinlere gerçekçi gelmese de gençlere değişme, gelişme ve başarı konusunda daha çok yardımcı olurlar. Genç olmanın getirdiği sorunları aşmakta gençlere yardımcı olurlar. Bu romanlar onların kendi eylemlerinin sonuçlarıyla yüzleşerek sorumluluk duygusu geliştirmelerini sağlar. Bu

bakımdan edebiyatın toplumun geleceğinin biçimlenmesinde etkisinin olduğu kabul edilebilir. Gençlik edebiyatı ürünlerinde çizilen kadın imgesinin de gelecekte toplumda ortaya çıkacak kadın imgesini etkileyebileceği düşünülebilir. Gelecekte yaşanılacak olası değişimler edebiyat yapıtlarında yer alabilir. Bir toplumdaki değişimin ve gelişimin en önemli ipuçları, edebiyat yapıtlarında geliştirilen karakterlerde gözlemlenebilir.

Gençler, kendilerini kahramanın yerine koyarak onun geliştirdiği çözüm yollarıyla kendi çözüm yollarını karşılaştırma olanağı bulurlar. Böylece kahramanın bulduğu çözüm yollarını da kendi yaşamlarındaki sorunları çözmekte kullanırlar (Tomlinson ve Lynch-Brown, 2010: 9).

Gençlerin kitaplardaki karakterlerle özdeşim kurarak duygu ve düşünce dünyalarını genişletmeleri, kişilik gelişimlerine de katkıda bulunur. Zivtçi'ye (2005) göre çocuk ve gençlik kitapları, karakterler aracılığıyla çocuğa ve gence, yaşadığı dünyanın gerçekliğini sanatsal bir kurguyla verip onu yaşama hazırlamayı amaçlar. Bu nedenle yapıtlarda sadece "çocuk" karakterlere değil, çocuğu yaşam gerçekliğinden koparmamak için "yetişkin" karakterlere de yer verilmelidir. Dolayısıyla "yetişkin karakterler" çocuk ve gençlik kitaplarında önemli bir görev üstlenirler.

Okuduğumuz her şey bizi etkiler; genç kızların bir kadın, oğlanların bir erkek olarak kendilerine bir imge oluşturmalarını sağlar, böylece bizi olduğumuz kişi yapar (Fox, 1993: 152). Younger'a (2009: XIV) göre gençlik, gelişen bir genç kadının cinsellik ve cinsiyet rollerinin oluşmasında çocukluk ve yetişkinlik dönemleri arasındaki en önemli kavşaktır. Bununla birlikte gençlik edebiyatı kitapları, genç kadınların bu metinlerde, kendilerini ve diğer kadınları görmelerini ve birer kahraman olarak düşleyebilmelerini sağlar. Bu da genç kadınların kadın olmaya ilişkin çeşitli bakış açıları geliştirmelerine olanak tanır (Younger, 2009: 176). Bu nedenle gençlik kitaplarındaki kadın karakterlerin sunumu ayrı bir önem taşımaktadır. Bu önemden hareketle, bu çalışmanın temel amacı gençlik edebiyatı yapıtlarındaki kadın karakterlerin duygu ve düşüncelerini oluşturan özellikleri belirlemektir. Araştırmanın temel amacı doğrultusunda şu sorulara yanıt aranacaktır:

1. Türk gençlik edebiyatı yapıtlarında yer alan kadın karakterlerin ilgi ve beğenileri nasıldır?
2. Türk gençlik edebiyatı yapıtlarında yer alan kadın karakterlerin ilişki durumları nasıldır?
3. Türk gençlik edebiyatı yapıtlarında yer alan kadın karakterlerin benlik imgeleri nasıldır?
4. Türk gençlik edebiyatı yapıtlarında yer alan kadın karakterlerin geleceğe yönelik tasarıları nelerdir?
5. Türk gençlik edebiyatı yapıtlarında yer alan kadın karakterlerin sorunları nelerdir?
6. Türk gençlik edebiyatı yapıtlarında yer alan kadın karakterlerin hangi kişilik özellikleri ön plana çıkarılmıştır?

Yöntem

İçerik çözümlemesi, sözlü ve yazılı metinleri, belli bir yönüyle inceleyen araştırmalar için uygun yöntemlerden biridir. Bu nedenle Türk gençlik edebiyatı yapıtlarındaki kadın karakterlerin duygu ve düşüncelerine ilişkin özelliklerin okura nasıl aktarıldığının belirlenmeye çalışıldığı bu çalışmada, içerik çözümlemesi yönteminin kategorisel çözümleme tekniği kullanılmıştır. İçerik çözümlemesinde elde edilen kavramların birbirleriyle belirli temalar altında sınıflandırılmasına kategorilere ayırma denir (Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2010 yılında Türkiye’de yayımlanmış tüm gençlik edebiyatı kitapları oluşturmaktadır. Bu kitapların tamamını incelemeye olanak olmadığından çok satılan gençlik kitapları örneklem olarak benimsenmiştir. Kitapların satış sayılarını öğrenmek amacıyla Ankara’daki üç kitabevinden en çok satılan gençlik kitaplarının dizelgesi alınmış, bu dizelgeler bilgisunar (internet) aracılığıyla kitap satan iki sitenin dizelgeleriyle karşılaştırılmıştır. Dizelgeler ortaya çıktığında bazı yazarların seri kitaplarıyla dizelgede pek çok kez tekrarlandığı görülmüştür. Bu durum aynı kahraman ve yan kişilerin incelenmesi anlamına geldiğinden daha çok karakteri incelemek amacıyla her yazardan bir kitap seçilmiştir. Böylece dizelgede daha fazla sayıda yazara, kitaba dolayısıyla da karaktere yer verilmeye çalışılmıştır. Bu durumda araştırmanın örneklemini 35 kitap oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Çalışmanın örneklemini oluşturan 35 gençlik kitabının çözümlemesinde kategorisel çözümleme tekniği kullanılmıştır.

Bu çalışmada kategorileri belirlemek amacıyla tümevarımsal bir yöntem izlenmiştir. Bağlam birimi olarak tümce alınmıştır. Örneklemin %20’sini oluşturan yedi kitap (Mo’nun Gizemi, Dönemeç, 14 Yaşında Bir Genç Kızım Ben, Altı Yıl Tam Pansiyon, Bütün Sabahlarım Senin Olsun, Kızlar Yurdunda, Bir Genç Kızın Gizli Defteri) araştırma soruları göz önünde bulundurularak, kadın karakterlerin duygu ve düşüncelerine ilişkin tüm özellikleri kodlanmıştır.

Karakterin duygu ve düşüncelerine ilişkin özellikleri ortaya çıkarılırken Bucher ve Hinton (2010: 32)’un andığı şu üç yoldan yararlanılmıştır:

1. Kadın karakter ne düşündü, ne yaptı, ne söyledi?
2. Diğer kişiler kadın karakterler için ne söyledi, ne düşündü, kendilerinin kahramanla ilişkileri nasıldı?
3. Anlatıcı kadın karakteri nasıl tanıtıyor?

Bu yollar aracılığıyla ortaya çıkan yeni kodlar ve veri elde edilemeyen kategoriler gözden geçirilmiş; araştırma soruları yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerle ana ve alt kategoriler son biçimini almıştır:

Ana ve Alt Kategoriler

Kadın Karakterlerin Duygu ve Düşüncelerini Oluşturan Özellikler	Ana Kategoriler	Alt Kategoriler
	İlgi ve beğenileri	Kitap okumayı, hayvanları, yazmayı, tiyatroyu vd. sever
	İlişki Durumları	Sevgilisi var/yok, eşiyile anlaşıyor/sorunları var vd.
	Benlik imgeleri	Kendini tanıyor, kendini eleştiriyor, benlik arayışı sürüyor
	Geleceğe yönelik tasarıları	Üniversiteye gitmek, evlenmek vd.
	Sorunları	Yeni çevreye uyum sorunu, sevgilisiyle/eşiyile anlaşamama, geçim derdi vd.
	Kişilik özellikleri	Olumlu, olumsuz, ne olumlu ne de olumsuz sayılabilecek özellikler

Kategorilere son biçimi verildikten sonra, kitapların tamamı bu kategorilere göre incelenmiştir. Verilerin kodlanmasında ikinci bir araştırmacı kullanılmamış, bunun yerine aynı kodlayıcı, ikinci kodlayıcı gibi ilk kodladığı yedi kitabı, altı ay sonra yeniden kodlamıştır. Bu iki kodlama arasındaki uyum, Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen Görüş birliği/(Görüş birliği+Görüş ayrılığı) X 100 formülü kullanılarak yapılan hesaplama sonucu %99 olarak bulunmuştur.

Öncelikle her kitabın künyesi, özeti ve kategorilerden toplanan alıntılarını Word’de ayrı ayrı dosyalanmıştır. Daha sonra her ana kategori için bir Excel sayfası açılmış, kodlamalar bu sayfalara yapılmıştır. Frekans ve yüzdeler de aynı Excel sayfalarında hesaplanmıştır.

Bulgular

İncelenen 35 kitapta toplam 480 kadın, 454 erkek karakter bulunmaktadır. Kadın karakterler açık, kapalı ve kitaplarda yalnızca adı geçen karakterler olarak üç gruba ayrılmıştır. “Açık karakter, roman, öykü, masal ve anlatılarda birçok özelliğiyle okura tanıtılan, inandırıcı nitelikleriyle öne çıkan, okurun iyi bildiği karakterdir. Kapalı karakter ise özellikleri yüzeysel olarak tanıtılan, okurun iyi tanımadığı karakterdir” (Sever, 2008: 104). Buna göre, kadın karakterlerin 39’u açık, 98’i kapalı, 343’ü ise kitapta yalnızca adı geçen karakterdir. Kodlamalarda 480 kadın karakterin tamamı dikkate alınmıştır.

Yöntem bölümünde belirtilen yapıtların incelenmesi ve çözümlenmesiyle elde edilen bulgular, araştırma soruları çerçevesinde tablo ve yorumlarıyla sunulmuştur.

Araştırmanın birinci sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmanın birinci sorusu “*Türk gençlik edebiyatındaki yapıtlarda yer alan kadın karakterlerin ilgi ve beğenileri nasıldır?*” biçiminde oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular Tablo 1’de sunulmuştur:

Tablo 1. Türk gençlik edebiyatındaki yapıtlarda yer alan kadın karakterlerin ilgi ve beğenileri

İlgi ve Beğenileri	f	%
Okumayı seviyor/okumaya önem veriyor	25	30,49
Kitapları seviyor	20	24,39
Hayvansever/bitkileri seviyor	15	18,29
Yazmayı seviyor	6	7,32
Tiyatroyu seviyor	5	6,1
Edebiyatı seviyor	5	6,1
Gezmeyi seviyor	3	3,66
Matematiği seviyor	2	2,44
Hayvanları sevmiyor	1	1,22
Toplam	88	100

İncelenen kitaplardaki kadın karakterlerin en belirgin özelliği okumayı ve kitapları sevmeleridir. Okuma alışkanlığı olanlar arasında hem genç hem de orta yaşlı kadın karakterler bulunmaktadır. Örneğin “Bir Genç Kızın Gizli Defteri” adlı romanın kahramanı Serra okumayı ve yazmayı çok sever; okuduğu kitap bitince hemen yenisini satın alır, okulun edebiyat topluluğundadır ve bu topluluğun çıkardığı dergiye öyküler yazar. İyi okur olan karakterlerden biri de Alyoşa’dır: “Gerçeklerin dünyasından sıkılınca, kitapların dünyasına giriyor. Bir daha da dönmüyor. Dönmek istemiyor. Gerçeklerden kaçıyor. Çirkinliklerden kaçıyor.” (Uzak Yaz, s.87)

Bu kitapları okuyan ve kitapların kahramanlarına öykünen gençlerin de okumaya olan ilgilerinin artacağı söylenebilir.

Araştırmanın ikinci sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmanın ikinci sorusu “*Türk gençlik edebiyatındaki yapıtlarda yer alan kadın karakterlerin ilişki durumları nasıldır?*” biçiminde oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular Tablo 2’de sunulmuştur:

Tablo 2. Türk gençlik edebiyatındaki yapıtlarda yer alan kadın karakterlerin ilişki durumları

İlişki Durumu	f	%
Sevgilisi vardır	39	30,95
Sevdiği biri vardır	21	16,67
Anlaştığı biriyle evlidir	19	15,08
Sorunlu bir evliliği vardır	9	7,14
Ondan hoşlanan biri vardır	8	6,35
Sevgilisinden ayrıdır	7	5,56
Sever ama sevilmez	6	4,76
Yaşça büyük birinden hoşlanır	5	3,97
Görücü usulü evlilik yapmıştır	4	3,17
Nişanlıdır	3	2,38
Aldatılır	2	1,59
Boşanır	2	1,59
Metrestir	1	0,79
Toplam	126	100

Ergenlik dönemindeki bireyler için duygusal yaşam büyük önem taşımaktadır. Örneğin Zeynep, aşkın bir göstergesi olan heyecanı yaşamıştır: “Birden kalbi her zamankinden daha hızlı çarpmaya başladı. Yanakları al al oldu... Melih’i düşünmek bile böylesine heyecanlanmasına yetiyordu” (Dönemeç: 64).

Bu heyecan ve duygu durumunu yaşamalarına karşın romandaki genç karakterlerden yalnızca 1’i cinsel birlikteliği tam anlamıyla yaşamış, 3’ü sevgilisiyle öpüşmüş, 3’ü de el ele tutuşmuştur. Cinselliğin ve aşkın bu yaşlar için uzak durulması gereken bir durum olduğunu düşünen İrem gibi karakterler bulunmaktadır:

“Tamam, iki cins birbirine ilgi duyabilir. Ben de buna itiraz etmiyorum. Fakat bu, sadece ilgi düzeyinde kalmalı. Aşk zannedip özel bir ilişkiye girilmemeli, karşındakine ümit verilmemeli. Onu görmek sadece tatlı bir heyecan olmalı, daha fazlası değil.”

(Okulda Tuzak:78)

“Savaş Çağı Umut Çağı” adlı romanın yirmi iki yaşındaki kahramanı, incelenen kitaplardaki cinselliği yaşayan tek genç kahramandır. Ancak o da aşktan korkmaktadır, aşkın özgürlüğünü engelleyeceğini düşünmektedir: “Aşktan korkuyorum. Bağlanmak istemiyorum. Mutlu olmak bile bir çeşit utanç veriyor bana. Bağlardan kurtulmalı, boyundurukları silkip atmalı” (Savaş Çağı Umut Çağı:44).

Özlem ise âşık olunca olumlu yönde değişmiş, aşkın güzelliğini yaşayan bir gençtir:

“Sanırım ben çok değiştim, artık ayna karşısında saatlerce durup şu kaşlarım biraz daha ince olsaydı, belim kalın galiba diye kendi kendime dertler yaratmıyorum. Kendimle barıştım; annemle, kardeşimle daha sıcak, içten bir ilişki kurmayı başardım. Her şeye öfkelenmiyorum. Hayır, eskisi gibi değilim, sanırım büyüdüm ve olgunlaştım. Kendimi beğeniyorum. Belki de bu rahatlamayı sağlayan Taylan’ın mektubudur.”

(Gerçekle Büyüme Düşlerle Yürümek: 62)

Özlem, günümüzde yaşanan aşkların annesinin zamanındaki gibi yaşanmadığını, artık herkesin bu konuda daha özgür olduğunu düşünmektedir: “Erkekler için kaçanlar daha değerlidir, demezler miydi? Ama eskiden öyleymiş. Annelerimizin öğütleri şimdiki çağa uymuyor. Herkes duygusunu, isteğini hiç çekinmeden söylüyor” (Gerçekle Büyüme Düşlerle Yürümek: 135).

Aşkı gönlünce yaşayan kahramanların yanında, kızı istemediği için başkalarıyla görüşemeyen Aylin’in annesi (Aşkım Çoban Yıldızı: 99), okul çağında istemediği biriyle nişanlandırılarak okulu bırakmaya zorlanan Mücella (Üstüme Kar Yağıyor: 56) incelenen kitaplarda yer bulan karakterlerdir.

Bu verilerden yola çıkarak bu kitapları okuyan gencin aşkı kalbinde hissetmenin güzelliğini, sevgiliyle el ele gezmenin verdiği hazzı duyumsaması olasıdır. Ancak ergenlik dönemindeki bu genç, kitaplardan cinselliğin, yaşamında nerede ve nasıl olması gerektiğine ilişkin ipuçları bulmak yerine, cinsellikten kaçınması gerektiği sonucuna ulaşabilir.

Araştırmanın üçüncü sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmanın üçüncü sorusu “*Türk gençlik edebiyatındaki yapıtlarda yer alan kadın karakterlerin benlik imgeleri nasıldır?*” biçiminde oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular Tablo 3’te sunulmuştur:

Tablo 3. Türk gençlik edebiyatındaki yapıtlarda yer alan kadın karakterlerin benlik imgeleri

Benlik İmgesi	f	%
Olumsuz benlik imgesi	22	55
Olumlu benlik imgesi	17	42,5
Kendini tanıma aşaması	1	2,5
Toplam	40	100

İncelenen kitaplardaki 40 kadın karakterin kendilerine ilişkin belirlemelerine ulaşılmıştır. Bu belirlemeler olumlu benlik imgesi, olumsuz benlik imgesi ve kendini tanıma aşaması olarak üç kategoride toplanmıştır. Olumlu benlik imgesi kategorisinde kendini güzel bulan/fiziksel olarak beğenen 9, kendini bir genç kız olarak gören 2, kendini tanıdığını düşünen 2, dikkatli olduğunu düşünen 1, akıllı olduğunu düşünen 1, kendisiyle gurur duyan 1, çağdaş olduğunu düşünen 1 karakter bulunmaktadır. Olumsuz benlik imgesi kategorisinde yalnız olduğunu düşünen 7, güzel olmadığını düşünen 3, kendisine haksızlık edildiğini düşünen 2, kendisine kızan 2, şişman olduğunu düşünen 2, bazen aptal gibi davrandığını hisseden 1, bencil olduğunu düşünen 1, bastırılmış olduğunu düşünen 1, güçsüz olduğunu düşünen 1, kendinden utanan 1, kindar olduğunu düşünen kendini kültür bakımından yetersiz gören 1 karakter bulunmaktadır. Benlik imgesi henüz oluşmamış ve kendini tanımaya çalışan 1 karakter bulunmaktadır.

Karakterlerin kendilerine ilişkin bakışlarındaki en önemli belirlemeleri, kendilerini güzel bulmalarıdır. Bu da gençlik döneminde fiziksel algının öneminin, gençlik kitaplarına

yansıması olarak yorumlanabilir. Dikkat çekici olansa kimi karakterlerin kendileriyle ilgili farkındalıklarının yüksek oluşudur. Özge kendini şöyle tanıtmaktadır:

“Ha! Bu arada evin genç kızı olarak size kendimi tanıtmadım tabii. Adım Özge. On dört yaşında bir genç kızım ben. Yani bence öyle. Tabii, bu bizimkilerin o anki psikolojisine göre değişiyor. Evde yapmam gereken işler varsa (odamı toplamak ve zıpır kardeşimle ilgilenmek gibi angarya işler yani) bir genç kızım ben...”

(14 Yaşında Bir Genç Kızım Ben: 4)

Özlem ise kendini fedakâr bir abla gibi algılar, bunun yanlış olduğunu düşündüğü için de kendine kızar:

Kendimi okuduğum romanlardaki, izlediğim filmlerdeki zavallı ablalar gibi düşünüyor, böyle düşündüğüm için de kendime kızıyorum. Omuzlarına erkenden sorumluluk yüklenen zavallı büyük kardeşler! Kendilerinin yapamadıklarını kardeşleri yapsın diye didinen, çalışan ablalar...

(Gerçekle Büyüme Düşlerle Yürümek: 20)

Aylin’in kişiliği henüz oturmamıştır ve Aylin bunun bilincindedir. Bu durum Aylin’in kendisiyle ilgili farkındalığının güçlü olduğunu göstermektedir: “Ama ben henüz kim olduğumu bile bilmiyorum ki...” (Aşkım Çoban Yıldızı: 5).

Eylül gibi bazı karakterler de kendilerine ilişkin gerçeği yansıtmayan olumsuz düşünceler taşımaktadır: “Ben açık açık kin güdenim. Ben bir hastalık kaynağıyım! Ben aşâğılık bir insan müsveddesiyim!” (Eylül’de Aşklar: 155).

Asuman, anne ve babasının baskıları sonunda kendisi gibi olamadığını dile getirirken, kendisini bastırılmış, kültürsüz ve cahil bir birey olarak görür:

“Sen diyorsun ki, ‘Asilik yaşında, başkalarının isteklerine boyun eğilir mi?’ Evet, eğilir, Cengiz Ağabey. Kimse düşünceni sormuyor, kimse düşüncelerine önem vermiyorsa; hep susturuluyorsan, hep başkalarının isteklerini yerine getirmek zorunda bırakılıyorsan, boyun eğmeye alışırıyorsan yavaş yavaş. İçine, seni teslim alan bir şey yerleşiyor. Önemli önemsiz tüm duygularını içine saklamayı öğreniyorsun... Ben, sizin konuşmalarınızın çoğundan hiçbir şey anlamıyorum, Cengiz Ağabey. Başka bir dilde konuşuyormuşsunuz gibi geliyor bana. Çünkü bizim evde günlük yaşam dışında hiçbir şey konuşulmaz; dedikodudan başka... Bizim evdeki herkesin sözcük dağarcığı çok kıttır, doğal olarak benimki de. Sizi dinledikçe cahil, kültürsüz ve bilgisiz biri olduğumun farkına varıyorum.”

(Üstüme Kar Yağıyor: 173)

“Yalnızlık” romanının kahramanı ise kendine ve dünyaya ilişkin bir bakış açısı geliştirmiş, yapabileceklerinin farkında olan ve geleceğe umutla bakan bir karakterdir:

“Fikirler, eylemler, insanlar, çevremizde kaynaşmış duruyorlar. Biz bu kaynaşmanın ortasında dünyaya şaşkınlıktan büyümüş gözlerle bakan çocuklarız. Bir çağ değişiyor. Yeni çağ bizim olacak. Kendi değer ölçülerimiz, kendi ahlakımız, kendi duygularımızla yeniden kuracağız hayatımızı. Kof değerlere son vuruş bizden gelecek. Putları biz yıkacağız. Belki de hiçliği...”

(Savaş Çağı Umut Çağı: 94)

İncelenen kitaplardaki genç karakterlerin kiminin kendini iyi tanıdığı, kiminin kendini acımasızca eleştirdiği, kiminin de benlik arayışını sürdürdüğü görülmüştür. Bu verilerden yola çıkarak, bu kitapları okuyan gencin kendini arama sürecinde farklı aşamalarda olabileceğini duyumsaması, bu arayış içinde öykünebileceği karakterleri tanınması olasıdır.

Araştırmanın dördüncü sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmanın dördüncü sorusu “*Türk gençlik edebiyatındaki yapıtlarda yer alan kadın karakterlerin geleceğe yönelik tasarıları nasıldır?*” biçiminde oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular Tablo 4’te sunulmuştur:

Tablo 4. Türk gençlik edebiyatındaki yapıtlarda yer alan kadın karakterlerin geleceğe yönelik tasarıları

Tasarılar	f	%
Evlenmek	15	22,06
Kızını/oğlunu okutmak	6	8,82
Üniversiteye gitmek	5	7,35
Doktor olmak	5	7,35
Gizemleri ortaya çıkarmak	4	5,88
Evi terk etmek	4	5,88
Yazar olmak	3	4,41
Okumak/iyi bir okulda okumak	3	4,41
Tiyatrocu olmak	2	2,94
Astronot olmak	2	2,94
Kardeşini okutmak	2	2,94
Çocuk yapmak	2	2,94
İş kurmak	2	2,94
Âşık olmak	2	2,94
İş kadını olmak	2	2,94
Arkeolog olmak	1	1,47
Beyin cerrahı olmak	1	1,47
Çocuklarla ilgili bir iş yapmak	1	1,47
Emekli olmak	1	1,47
İstanbul'a yerleşmek	1	1,47
Öğretmen olmak	1	1,47
Dünyayı dolaşmak	1	1,47
Piyano çalmak	1	1,47
Uçak mühendisi olmak	1	1,47
Toplam	68	100

İncelenen kitaplardaki karakterlerden 68’inin geleceğe yönelik tasarısına ilişkin veri toplanmıştır. Büyük bölümü lise öğrencisi olan kadın karakterlerin ortak amacı evlenmek gibi görünmektedir. Bununla birlikte arkeolog olmak, öğretmen olmak, doktor olmak vb. tasarılar üniversite eğitimi de gerektirdiği için veri toplanabilen karakterlerin %33’ünün üniversite eğitimi almak istediği söylenebilir. %8 oranındaki kızını/oğlunu okutmak isteyen annelerle beraber toplamda kadın karakterlerin %42’sinin üniversite eğitimine önem verdiği görülmüştür. Evlenmek ve çocuk sahibi olmak isteyen genç kadınlarla

karşılaştırıldığında bu, büyük bir orandır. Dolayısıyla bu kadın karakterlerin geleceğe yönelik tasarılarında yükseköğrenim görmeyen evlenmekten önce geldiği söylenebilir.

Kızlarının yükseköğrenimlerine devam etmelerini isteyen anneler, yaşamda karşılaştıkları güçlüklerle çocuklarının okuyarak daha kolay mücadele edebileceğine inanmaktadır. Seyran'ın annesi de bu annelerden biridir:

“İnanır mısın? Annem çok sevindi. Ama zaten o hep okumamı isterdi. Kendi okuyamamış ve onun için çok ezildiğini söyleyip dururdu. Oysa bilmiyor ki okuyup okuyamamakla pek ilgisi yok bunun.”

(Yalnızlık: 139)

Meslek seçiminde ise bir kadın mesleği gibi algılanan öğretmenliği yalnızca bir karakter amaç edinirken, altı karakter doktor olmayı kendine amaç edinmiştir. Gençlerin bir bölümü hangi üniversitenin hangi bölümünde okuyacağına bile karar vermiş durumdadır. Örneğin Eylül, Boğaziçi Üniversitesi'nde İngiliz Dili ve Edebiyatı okumayı istemektedir (Eylül'de Aşklar: 185). Buna karşın “Yalnızlık” romanının kahramanı gibi henüz gelecekte ne olacağına karar veremeyen karakterler de vardır:

“Herkes ne olacağına çoktan karar vermiş durumda, aramızda doktorlar, mühendisler, tiyatrocular, polisler ve işte bir sürü daha başka işi seçenler var. Kimin ne olabileceği bir yana, benim neden hiçbir fikrim yok?”

(Yalnızlık: 39)

Serra da henüz ne olacağına karar verememiştir. Karar vermek için çaba gösterir ve asıl amacı mutlu olmaktır:

Önce anneme daha çok yardımcı olmalıyım (evde, ev işlerinde). Başladığım öyküyü bitireceğim ve yazmaya devam edeceğim. Üniversite için araştırma yapmaya başlayacağım, meslekleri ciddi ciddi araştıracağım. Notlarımı yüksek tutmaya çalışacağım... Ve mutlu olmaya çalışacağım çünkü mutlu olmak istiyorum.

(Bir Genç Kızın Gizli Defteri: 251)

Gençlerin kimi zaman hiçbir kalıba sığdırılmayacak dilekleri de karşımıza çıkmaktadır. Örneğin Alyoşa “Göge ulaşmak istiyorum. Yıldızları koparmak istiyorum. Anneciğim ben yıldız olmak istiyorum” (Uzak Yaz: 80) derken; annesinden fiziksel ve psikolojik şiddet gören Asuman ise “Bir gün anne olursam yeminle söylüyorum asla annem gibi olmayacağım” (Üstüme Kar Yağıyor: 89) der. Mutlu olmak, yaşamak, göge ulaşmak gibi bu türden dilekler, sınırları belirlenmiş tasarılar olmadığı için kodlama dışında tutulmuştur.

Bu verilerden yola çıkarak, incelenen kitaplardaki genç kadın karakterlerin yükseköğrenim görmeyi istedikleri dolayısıyla bu kitapları okuyan gençlerin de yükseköğrenim görmeye öykünebileceği söylenebilir.

Araştırmanın beşinci sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmanın beşinci sorusu “*Türk gençlik edebiyatındaki yapıtlarda yer alan kadın karakterlerin sorunları nasıldır?*” biçiminde oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular Tablo 5'te sunulmuştur:

Tablo 5. Türk gençlik edebiyatındaki yapıtlarda yer alan kadın karakterlerin sorunları

Sorunlar	f	%
Aileyle ilgili sorunlar	46	28,75
İlişki sorunları	42	26,25
Psikolojik sorunlar	37	23,13
Ekonomik sorunlar	12	7,5
Eğitim sorunları	12	7,5
Toplumsal sorunlar	9	5,63
Sağlık sorunları	2	1,25
Toplam	160	100

İncelenen kitaplardaki kadın karakterlerin sorunları, aileyle ilgili sorunlar, ilişki sorunları, psikolojik sorunlar, ekonomik sorunlar, toplumsal sorunlar, eğitim sorunları ve sağlık sorunları olarak yedi alt kategoride toplanmıştır. Aileyle ilgili sorunlar alt kategorisinde, aileden birini yitiren 12, aileden birini özleyen 8, baba baskısı altında olan 8, evini özleyen 7, ailesinde engelli bir birey olan 5, anne ve babası ayrılan ya da anlaşamayan 4, üvey annesiyle sorun yaşayan 2; ilişki sorunları alt kategorisinde, sevgilisiyle ya da kocasıyla anlaşamayan 13, sevdiğinden ayrılan 10, oğluyula/kızıyla iletişim kuramayan 5, arkadaşlarıyla anlaşamayan 5, sevgilisini özleyen 5, hoşlandığı kişi tarafından sevilmeyen 4; psikolojik sorunlar alt kategorisinde yeni çevreye uyum sağlamaya çalışan 13, ölüm ve savaş korkusu duyan 5, kilolarını ve fiziğini sorun eden 5, çocuk yerine konmaktan yakınan 5, kendini yalnız hisseden ve yalnızlıktan korkan 4, ergenlik gerilimleri yaşayan 2, birinin ölümünden kendini sorumlu tutan 2, pişmanlık duygusunu aşamayan 1; ekonomik sorunlar alt kategorisinde, geçim derdi içinde olan 11, iş arayan 1; eğitim sorunları alt kategorisinde sınav kaygısı içinde olan 9, eğitim sistemini sorgulayan 3; toplumsal sorunlar alt kategorisinde, şiddet gören 8, yetkililerin sorumsuzluğundan yakınan 1 ve sağlık sorunları olan 2 karakter bulunmaktadır.

“Bir Genç Kızın Gizli Defteri” konusu bakımından anne ve babası ayrılma aşamasında olan bir genç kızın sorunlarını anlatmaktadır. Serra’nın annesi Derya, eşiyile sorunlar yaşar ve bu sorunları aşamayacağını anlayınca boşanmaya karar verir. Boşanma aşamasında olduğu eşiyile ilgili sorunlarını kızını yansıtmamaya çalışır. “Sevgiyle Yaşarken” adlı romandaki Esra’nın da annesi ve babası boşanmıştır, Esra’nın ablası Aslı ise sevgilisiyle sorunlar yaşamaktadır. “Akşamsefaları, Aşkım Çoban Yıldızı, Ayrı Dünyalar, Kolaysa Ağlama, Sevdalıydın, Şarkını Denizlere Söyle, Tomris, Yalnızlık” adlı romanlarda da sevgilisiyle ya da kocasıyla anlaşamayan kadın karakterler yer almıştır.

“Dönemeç” adlı romandaki Zeynep ve ailesi, “Gururlu Peri” adlı romandaki Fidan, “Üstüme Kar Yağıyor” adlı romandaki Asuman ve ailesi, “Tomris” adlı romandaki Tomris ve ailesi, “Şarkını Denizlere Söyle” adlı romandaki Tan ve ailesi geçim derdi içinde olan ailelerden bazılarıdır.

Aile bireylerinden birini yitiren karakterlere verilebilecek örnekler de şöyledir: “Azim” adlı romanda spastik engelli Onur ve iki ablası, genç yaşta kanser olan annelerinin ölümüyle sarsılırlar; “Efsaneden Gerçeğe” adlı romandaki Defne, kardeşi Cem’i bir trafik kazasında kaybetmiştir, bu kazadan annesi ve teyzesi kendisini sorumlu tutmaktadır;

“Aşkım Çoban Yıldızı” adlı romandaki Aylin’in babası intihar etmiştir ve annesi bu intihardan kendini sorumlu tutmaktadır; “Gerçekle Büyüme Düşlerle Yürümek” adlı romanının kahramanı Özlem babasını küçük yaşta kaybeder; “Gurulu Peri” adlı romanındaki Fidan annesini kaybeder; “Kralın Elçisi” adlı romandaki Mana, kocasını kaybeder; “Şarkını Denizlere Söyle” adlı romandaki Tan’ın annesi kocasını kaybeder.

Van’da yaşarken babasının işlerinin bozulması nedeniyle İstanbul’a taşınmak zorunda kalan Zeynep için bu yeni dünyaya uyum sağlamak önemli bir sorundur:

Zeynep büyük bir savaşın içindeymiş gibi hissediyordu kendisini. Yeni bir ortamda, yeni arkadaşlara uyum sağlamak zorlanacağını biliyordu, ama böylesini hiç beklemedi. Eve dönerken, acaba halamın dediğini mi yapsam, buradakilerle kaynaşmak, okumak kolay değil diye düşünmekten kendini alamadı.

(Dönemeç: 75)

Sınav kaygısı ise gençlerin önemli bir sorunudur. Genç kadın karakterlerden 13’ü sınava hazırlanmak amacıyla dershaneye/kursa gitmektedir. Özge, ders çalışmaktan kitap okumaya zaman bulamadığı için yakınmaktadır:

Çok isterdik inanın hem de pek çok. Ama vaktimiz yok. Hele de ilkokulun ve lisenin son yıllarında hep giriş sınavları için kurslar, dersler... Hafta sonu gelse de dinlenelim diye değil, daha çok çalışabilirim, diye düşünüyoruz. Bu durumda sorduğunuz güzel şeylere (resim, müzik, modern dans, bir müzik aleti çalmak...) nasıl zaman ayırabilirim? En rahat dönem, ortaokul yıllarıdır ama o dönemde de öyle yüklü ödevler, bol bol ezberler veriliyor ki, ancak yetişebiliyoruz. Ben ki okumayı çok severim, ancak yazın dilediğim gibi okuyabiliyorum. Koca kış boyu derslerden kalan zaman da okumak istediğim pek azını gerçekleştirebiliyorum, sonra da gençlerin kültürü eksik, güzel sanatlara ilgi duymuyorlar, kitap okumuyorlar diye eleştiriliyoruz.

(Bir Genç Kızın Gizli Defteri: 245-246)

Çiçek dershanecilik sisteminden yakınmaktadır:

Peki o zaman bu belgeleri bize niçin veriyorlar? Lisede öğrenmediklerimizi mi soruyorlar? Öğrendiklerimizi soruyorlarsa, Sultan’ın ağabeyi niçin kazanamadı? Peki, okulun yedi-sekiz saat dersinden sonra dersane niye? Nerede bir eksiklik var, daha doğrusu bozukluk? Ezbere dayanan eğitim mi? İlköğretim ezber, lise ezber... Yoksa üniversite de mi ezber?

(Bütün Sabahlarım Senin Olsun: 6)

“Yalnızlık” romanının kahramanı okulda öğretilenlerin yaşamda kullanabilirliğini sorgulamaktadır:

“O formülleri sevmiyorum işte... Sevenler var, gidip onlarla uğraşınlar. Gerçekten, bazen çok merak ediyorum; ne işime yaracaklar hayatta bunlar? Yani mutlaka bunlarla da birileri uğraşmalı tabii ama ben değilim o uğraşacak kişi. Ben değilim, ben değilim...”

(Yalnızlık: 35)

“Savaş Çağı Umut Çağı” romanının kahramanı ise okul yaşamında başarılı olmanın gerçek yaşamda başarılı olmakla ilişkilendirilemeyeceğini düşünmektedir:

“Ders çalışmak neye yarar? Öğrendiğim şeylerin hiçbir değeri olmadığını bilirsem, yıllarca okullarda kafa tüketmiş bir adam yarı aç gezerken okuması yazması olmayan bir namussuzun milyonlar kazandığını görürsem nasıl ders çalışabilirim.”

(Savaş Çağı Umut Çağı: 57)

İncelenen kitaplarda kadına yönelik şiddet de yer bulmuştur. Genç kadınlar kimi zaman okulda, kimi zaman evde fiziksel şiddete maruz kalmışlardır. Bir kadının şiddet görmesinden daha korkunç olan şey ise Necla Teyze gibi kadınların bunu hak ettiklerini düşünmeleridir: “Ve bir gün ilk dayağımı yedim... Çünkü hak etmişim” (Aşkım Çoban

Yıldızı: 182). Kimi zaman da bir kadının gençken uğradığı fiziksel şiddet tüm yaşamını olumsuz etkilemektedir:

Naciye Hala, genç bir kızken, köyün en yoksul delikanlısına sevdalanmış. Sevdiğiyle, ağaç dalına bağladığı beyaz mendil aracılığıyla işaretleyip, gizli gizli buluşur, evlilik düşleri kurarlarmış. İşte, bu buluşmalardan birinde gebe kalmış. Günden güne karını büyüyüp de, her şey açığa çıkınca, evde kızılca kıyamet kopmuş. Eniştem, Naciye Hala'yı saç örgülerinde yakalayıp, yerlerde sürüklemiş, tekmelemiş. Üstelik bir de ev halkı çullanmış zavallının üstüne; "Sen aklını mı oynattın, nasıl evlenecekmışsin Allah'ın çulsuzuyla? Namusumuzu şerefimizi beş paralık ettirmeyiz!" diyerek. Kadıncağz, aynı gün bebeğini düşürmüş. O günden sonra derin bir sessizliğe gömülüp, evdekilerle hiç konuşmamış bir daha. Kafasını sallaya sallaya oradan oraya dolaşır olmuş.

(Üstüme Kar Yağıyor: 115-116)

İncelenen kitaplardaki kadın karakterlerin %60'ı zayıftır. Buna karşın fazla kilolar, kadın karakterlerin önemli bir sorunudur. Örneğin Serra kilosunu kontrol etmekte büyük güçlük yaşar:

Şu annemin iradesinin milyonda biri bende olsa ne olurdu sanki. Her şey iyi hoş da hala şişkonun tekiyim. Hep karar alıyorum, her çeşit perhizi denedim ama ya sonuna dek dayanamıyorum, ya da o süre bittikten sonra kendimi bir pastanede buluyorum... Kilo vermek için günlerce aç gez, sonra bir iki öğünde hepsi büyük bir bağlılıkla koşa koşa geri dönüversinler! Nedir bu? Ömür boyu azap mı çekeceğim ben?

(Bir Genç Kızın Gizli Defteri: 190)

"Yalnızlık" romanının kahramanı, zayıf olmayı bir tutku biçimine dönüştürmüştür. Her gün yediklerini günlüğüne not etmektedir. Bu durum da onda yeme bozukluğuna yol açar:

Zayıf olmak istiyorum ben, zayıf, incecik, ipincecik. Ama olmuyor işte, devamlı yiyorum.
(Yalnızlık: 57)

Bu defa çok kararlıyım, her öğün yemek bana iyi gelmiyor. Şiştikçe şişiyorum ve midem de, bağırsaklarım da hastalanıyor. Kararlıyım, bundan böyle yalnızca sabah kahvaltıları ve öğlen yemeklerini yiyeceğim. Eğer elma vs. gibi şeyler verirlerse akşamları da onu yer ve böylelikle yemek faslını kapatırım. Artık çikolata filan da yok.

(Yalnızlık: 36)

Yalnızca genç kızlar değil, Defne'nin annesi gibi anneler de yaşamları boyunca kilolarını kontrol altında tutmaya çalışmaktadır:

"Bugün yine ölçüyü kaçırdım. Buranın aşçıları öyle nefis yemekler yapıyorlar ki! Suçluluk duygusundan kurtulmak için tatlı ve meyve yemeyeceğim."

(Mo'nun Gizemi: 48)

Gençlik dönemi, çocuklukla yetişkinlik döneminin arasındadır ve iki dönemden de belirgin bir farkla ayrılmış değildir. Bu nedenle yetişkinler, gençlere kimi zaman yetişkin kimi zaman da bir çocuk gibi davranırlar. İncelenen kitaplarda bu durumdan yakınan Özge, Defne gibi pek çok karakter bulunmaktadır:

"Daha zoru da var. Çocuk değilken çocukmuşsun gibi davranıldığını görmek. Şimdi beni ele alalım. Çocuğa benzer bir yanım var mı? Boyum anneme yaklaştı. Ablam ise çoktan aştı annemin boyunu. Demem o ki, çocuk değilim artık. Babama kalırsa hala küçücük bir çocuğum. Eve azıcık geç gelsem, hemen 'Nerede kaldın?' diye başlıyor."

(Mutluluk Sokağı: 62)

"Ben çocuk olmanın, çocukça işler yapmanın, aşağılanma nedeni olarak kullanılmasına, çok kızıyorum. Büyükler bizi, her fırsatta çocuk olmakla ya da çocuk gibi davranmakla suçlaya suçlaya, içimizdeki çocuğu sindirip, yok ediyorlar."

(Mo'nun Gizemi: 87)

İncelenen kitaplarda, genç kadın karakterlerin ergenlikten kaynaklanan, fiziksel değişime uyum göstermekte güçlük, özgür olamama, kendini değersiz hissetme gibi

sorunları, kimsenin kendisini sevmediği ve anlamadığı düşüncesi gibi duygu durumları örneklenmiştir:

“Of, olamaz ya! Bu ayakkabı da dar gelmeye başladı. Daha iki ay önce aldık. Bir yandan boyum uzuyor bir yandan ayaklarım büyüyor. Ne olacak benim halim? Böyle uzamaya devam edersem yakında beni sırk diye fasulyelere bağlayacaklar.”

(Okulda Tuzak: 10)

Kimse beni anlamıyor. Kimse beni dinlemiyor.
Bağırıyorum, duymuyorlar. Yumruklarımı sıkıyorum, görmüyorlar.

(Uzak Yaz: 34)

Mutsuzum, ne yapacağımı bilemiyorum. Okumak istemiyorum, yaşamak istemiyorum. Birilerinin beni sevdiğini hissetmek istiyorum, bana değer verildiğini içimde duymak istiyorum.

(Yalnızlık: 21)

Kendi parasını kazanıyor olmak kimi zaman o parayı harcarken de özgür olmak anlamına gelmemektedir. Örneğin Özlem kendi parasını kazanan genç bir karakterdir. Özlem, işi olmasına karşın bağımsız değildir: “Ekonomik özgürlüğümü kazanmış olmam bile bağımsızlığımı sağlamıyor galiba. Bağımsız olabilmek için ne yapmam gerekli bilmiyorum” (Gerçekle Büyümek Düşlerle Yürümek: 84). Özlem’in temel gereksinimi bağımsız olmaktır.

Ergenliğin getirdiği bunalım, sevdiği adamla beraber olamamayla da birleşince Ayşegül’de yaşamına son verme düşüncesi belirir. Bir iki hap içer ancak sonra yaşamının çok güzel olduğunu fark eder:

“Sanki ailem beni sevmiyor, sanki ben olmasam üzerlerinden bir yük kalkacak gibi düşündüm. Bir kutu hap aldım, iki tane yuttum, gerisini yutamadım.”

“Senin seni sevmediğini zannettiğin ailen sana bir şey olsa çıldırır. Onlara böyle bir acı çekirtmeye hakkın yok. Ailelerimiz bizi seviyor ama sevgilerini göstermeyi bilemiyorlar. Bizim büyüme telaşımız onları da şaşkınlıştırıyor. Bize nasıl davranacaklarını bilemiyorlar. Onlara da acımak lazım.”

“Ben de sonra pişman oldum, iyi ki aptallığıma devam etmedim. Her şeye rağmen yaşamak çok güzel.”

(Okulda Tuzak: 75)

Ergenliğin getirdiği en büyük bunalım da kendini tanıma, yaşamın anlamını arama, varlığının nedenini sorulama aşamalarıdır. “Savaş Çağı Umut Çağı” adlı romanın kahramanı da belleğinde oluşan soruları okurla şu biçimde paylaşır:

“Dünya belki de yeni bir savaşın eşiğindeyken, yıllardan beri süren sinsi korku ve huzursuzluk bugünlerde her yeri, elle tutulurcasına sarmışken, küçük hayatımın hesabını vermek istedim. Yaşamaya değer olan nedir? Neye inanabilirim, biz hepimiz, bütün ben yaştakiler, tedirgin ve serseri çocuklar, neye inanabiliriz?”

(Savaş Çağı Umut Çağı: 21)

İncelenen kitaplardaki kadın karakterlerin önemli bir sorunu da kendilerini yalnız hissetmeleridir:

“Şimdi hiçbir şeyim yok, çok yalnızım ve bu yalnızlık benim canımı acıtıyor. Benim istediğim, tercih ettiğim bir yalnızlık değil bu, zoraki bir yalnızlık.”

(Yalnızlık: 43)

İncelenen kitaplarda üniversite okumak isteyen 21 genç karaktere karşın, sınavı bir sorun olarak gören sadece 9 karakter bulunmaktadır. Bu veriden yola çıkarak, incelenen kitapların yazarlarının, gencin eğitim yaşamındaki sorunları yeterince yansıtamadığı söylenebilir. Bununla birlikte birer ergenlik sorunu sayılabilecek, bedeniyle barışık

olamama ve yetişkinlerin gençlere kimi zaman çocuk kimi zaman da yetişkin gibi davranmalarından kaynaklanan sorunlara daha çok yer verildiği görülmüştür.

Araştırmanın altıncı sorusuna ilişkin bulgular

Araştırmanın altıncı sorusu “*Türk gençlik edebiyatındaki yapıtlarda yer alan kadın karakterlerin kişilik özellikleri nasıldır?*” biçiminde oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular Tablo 6’da sunulmuştur:

Tablo 6. Türk gençlik edebiyatındaki yapıtlarda yer alan kadın karakterlerin kişilik özellikleri

Kişilik Özellikleri	f	%
Olumlu kişilik özellikleri	415	61,39
Olumsuz kişilik özellikleri	132	19,53
Yansız kişilik özellikleri	129	19,08
Toplam	676	100

İncelenen kitaplarda geçen kişilik özelliklerine ilişkin önadlar, olumlu, olumsuz ve yansız kişilik özellikleri olarak üç alt kategoride toplanmıştır. Olumlu kişilik özellikleri alt kategorisini altında 43, olumsuz kişilik özelliği kategorisinde 26, yansız kişilik özelliği kategorisinde 20 farklı kişilik özelliği kodlanmıştır.

Olumlu kişilik özelliği taşıyan 29 çalışkan, 23 özverili/fedakâr, 23 insancıl, 22 sıcakkanlı/içten/samimi, 20 başarılı, 20 yardımsever, 17 anlayışlı, 17 bilgili/akıllı, 16 güler yüzlü, 15 kibar/görgülü, 14 güçlü, 13 iyi, 12 özgür ruhlu, 12 dışa dönük, 12 çözüm üreten, 11 ilkeli, 10 saygı duyulan, 10 sevimli, 8 kendiyle barışık, 8 soğukkanlı, 8 zeki, 7 modern, 7 neşeli, 7 paylaşımcı, 7 sorgulayıcı, 7 temiz/saf, 6 alçakgönüllü, 6 uyumlu, 5 cesur, 4 açık sözlü, 4 dürüst, 4 mantıklı, 4 sabırlı, 4 sevgileri güçlü, 4 şefkatli, 4 tutumlu, 3 dakik, 3 disiplinli, 3 masum, 2 adil, 2 dikkatli, 1 titiz, 1 yenilikçi karakter bulunmaktadır.

Olumsuz kişilik özelliği taşıyan 18 kıskanç, 13 tutucu, 10 içedönük, 10 yalancı, 8 bencil, 6 anlayışsız, 6 fevri, 5 dağınık, 5 karamsar, 5 maddiyatçı, 4 acımasız, 4 önyargılı, 4 baskın, 4 sevimsiz/somurtkan, 3 dedikoducu, 3 sabırsız, 3 sadakatsiz, 3 tembel, 3 tutumsuz, 3 ukala, 3 umursamaz, 2 hırçın, 2 kindar, 2 yapmacık, 1 alıngan, 1 sakar karakter bulunmaktadır.

Yansız kişilik özelliği taşıyan 22 utangaç, 12 hayalperest, 11 meraklı, 9 farklı, 8 şakacı, 7 duygusal, 7 hırslı, 7 azimli, 7 isyankâr, 6 havalı, 6 inatçı, 5 delidolu, 5 gururlu, 5 müdahaleci, 4 hüznü, 4 şımarık, 4 yaramaz, 2 çocuk ruhlu, 2 mahcup, 2 sakin, 1 yorgun karakter bulunmaktadır.

Kadın karakterlerin en belirgin özelliği, “çalışkan” olmaktır, toplamda 39 açık karakter bulunduğu göz önüne alındığında 29 karakterin çalışkan olması dikkat çekicidir. “Çalışkan” olmadan sonra en çok görülen kişilik özelliği, özverili ve insancıl olmaktır. Özverili karakterlerden biri, “Yalnızlık” romanın kahramanıdır:

“Doğrusu hiç param kalmadı ama anneme bir şey söyleyemiyorum. Onu güç durumda bırakmak istemem.”

(Yalnızlık: 143)

İnancıl karakterlerden biri de Ukraynalı Alyoşa'dır. Alyoşa köken ayırmadan tüm insanları sevmektedir:

“Doğru, o bir yabancı anne. Bizim dilimizi bilmiyor ama sevginin dilini biliyor. İnsanlığın dilini biliyor. Hüznün dilini biliyor. Acının dilini biliyor. Özlemin dilini biliyor.”
(Uzak Yaz: 179)

Nisan da sevgi doludur, aynı zamanda sakin bir görünümü vardır:

“Yumuşak görünürdü, ama çok dikbaşıydı. Sakin görünürdü, ama durup dururken herhangi bir konuyla ilgili patlayıverirdi. Sevgi dolu, şefkatli bir insandı, ama duygularını belli etmemek için büyük çaba harcardı.”
(Eylül'de Aşklar: 20)

Özlem azimli, amaçları için yılmadan çalışmaya hazır bir karakterdir:

“Bak Taylan, dershaneye gidebildiğin için gerçekten çok şanslısın. Ben gidemedim, görüyorsun kazanamadım da... Eğer gidebilseydim mutlaka kazanırdım hukuk fakültesini. Ama yıkılmayacağım, bu benim idealim, yine deneyeceğim, olmazsa bir daha... İnsan bir şeyi isterse, gerçekten isterse yapabilir. Ben de gerçekten istiyorum.”
(Gerçekle Büyüme Düşlerle Yürümek: 52)

Özge'nin arkadaşı Fırtınay ise kibar ve farklı bir karakterdir. Özge, Fırtınay'ı şöyle betimlemektedir:

“Bir kez daha alıcı gözüyle baktım ona. Dik duruyordu. Dedim ya, vücudu iri olmasına rağmen hareketleri zarifti. Öyle haldir huldur değildi. Kibar ama bir o kadar da doğal bir sesle konuşuyordu. Kurduğu cümleler genç işi, ama aynı zamanda düzgündü. Ne bileyim, insanı sıkıyordu. Olduğu gibiydi sanki. Ama bizim olduğumuz gibi de değildi. Garip ama hoştu özet olarak. İsmi gibi yani!”
(14 Yaşında Bir Genç Kızım Ben: 161)

İncelenen kitaplardaki genç karakterler, içinde buldukları ergenlik döneminin etkisiyle birey olma çabası içindedir. Bu çabanın bir sonucu olarak da bağımsız olmaya çalışma ve isyankârlık gibi kişilik özelliklerini göstermektedirler:

“Ben özgür değilim. İstedikimi yapamıyorum. İstedikim yere gidemiyorum. Kendi ayaklarımla yürüyemiyorum. Kendi kanatlarımla uçamıyorum. Kendi aklımla düşünemiyorum. Yapmam gerekenler düşünülmüş, tasarlanmış. Ölçülmüş, biçilmiş. Çoğu kız gibi benim de yolum çizilmiş, belirlenmiş.”
(Uzak Yaz: 146)

İncelenen kitaplardaki kadın karakterlerin kişilik özelliklerinin %61,39'u olumlu (çalışkan, güçlü, güler yüzlü vb.), %19,53'ü olumsuz (yalancı, hırslı, kışkırtıcı vb.), %19,08'i yansız (farklı, yorgun, havalı vb.) özellikler biçiminde dağıldığı görülmüştür. Gençlik kitaplarının yazarlarının, kadın karakterlerin daha çok olumlu ve beklendik davranış özelliklerini betimledikleri söylenebilir. Olumsuz özellikleri taşıyan kadın karakterlerin de çoğu zaman zorunluluk nedeniyle böyle davrandıkları görülmüştür. Örneğin “Savaş Çağı Umut Çağı” adlı romanın kahramanı yalan söylemek zorunluluğunu şöyle açıklamıştır:

“Buradaki bütün kızlar evlerimize dönünce hepimiz birer yalan söyleyeceğiz annelerimize. Onlar da yalan olduğunu bilecekler söylediklerimizin ama, inanmış görünecekler. Böylece evlerimizin düzeni bozulmamış olacak. Ortaklaşa yaşamamızı yalanlar üzerine kuracağız. Aşklarımız, ufacık maceralarımız, yalanlarla sarılıp temizliklerini, saflıklarımızı kaybedecekler.”
(Savaş Çağı Umut Çağı: 43)

Mine, küçük bir kasabadan İzmir gibi bir kente yeni gelmesi nedeniyle bazı önyargılar taşımaktadır: “Ayşen ile Burcu'yu hiç sevmedim. Saçları boyalı, suratları makyajlı, tipleri arsız.” (Kızlar Yurdunda: 34). Mine saç boyamanın, makyaj yapmanın

olumsuz bir özellik olduğunu sanarak ve bu özellikleri taşıdıkları için yurt arkadaşlarına karşı daha onları tanımadan bir olumsuz yargıya varmıştır.

Damla, dalgın ve sessiz bir genç kadındır. O kadar içine dönüktür ki arkadaşı onu “Damla’nın sesi yoktu. Dili de yoktu sanki.” (Mutluluk Sokağı: 63) sözleriyle betimlemektedir.

İncelenen kitaplardaki bazı kadın karakterler kitabın başından sonuna kadar aynı kişilik özelliklerini taşımazlar. Kimi kadın karakterler kocalarının ölümünden sonra değişim geçirir. Örneğin, Nihan ailesinin beğenmediği bir adamla evlenir. Evlendikten sonra kocasının düşündüğü gibi biri olmadığını fark eder ve çok mutsuz olur. Ancak kocası öldükten sonra yaptığı bu yanlıştan ders alır ve yaşamını yeniden düzenler: “Ben de suçluydum. O adamın kişiliğini gerçekçi bir gözle inceleyip beni uyaran ailemi dinlememiş, toplum kurallarını hiçe saymışım. İnsan gençken hayatta yanılacağını aklına getirmiyor. Hâlbuki yaşam beklenmedik olaylarla dolu” (Tomris: 130). Bu farkındalıkla Nihan eş seçerken daha dikkatli olur ve bu kez onu mutlu edecek bir adamla evlenir. Tan’ın annesi de kocası öldükten sonra büyük bir değişim geçirir. Değişmeden önce bazı olumsuz özellikleri olan orta yaşlardaki bu kadın, yeni olumsuz özellikler edinmiştir: “Evdeki pasif, ezik konumundan kurtulmuş, başına buyruk, ikimize de emirler yağdıran, asık yüzlü bir kadın olup çıkmıştı.” (Şarkını Denizlere Söyle: 127).

İncelenen kitaplardaki kadın karakterlerin olumsuz kişilik özelliklerinin yanında bazı kötü alışkanlıklarının olduğu da görülmüştür. Kitaplarda sigara içen 13, sağlıksız beslenen 3, argo ve küfürlü konuşan 3 karakter bulunmaktadır. Ancak 480 kadın karakterin bulunduğu kitaplarda bu alışkanlıklara sahip kadınların bu denli az olması da yazarların, kadın karakterleri toplumda görmek istedikleri kadın imgesine uygun betimlediklerinin bir göstergesidir.

Bu verilerden yola çıkarak, bu kitapları okuyan gencin, çalışkan, özverili; zamanını kitap okuyarak ve spor yaparak değerlendiren, olumsuz özelliği yok denecek kadar az olan bir karakter olmaya öykünebileceği söylenebilir. Bu kitapların yazarlarının milli edebiyat döneminin bir özelliği olan, istedik davranışları benimsemiş birey yetiştirmeye dönük geleneksel anlayışı sürdürdükleri görülmektedir. Oysa gençlik kitaplarında bir insanın iyi özellikleri olduğu gibi bazı kötü özelliklerinin de olabileceği, bireyin bu kötü özelliklerine karşın da kendini tüm yönleriyle sevebileceği bir anlayış benimsenmelidir.

Sonuç ve Tartışma

İncelenen 35 kitapta toplam 480 kadın karakter, 454 erkek karakter bulunmaktadır. Kadın karakterlerin 39’u açık, 98’i kapalı, 343’ü ise kitapta yalnızca adı geçen karakterdir. Kitaplardaki 56 kadının adı yoktur; ya bir karakterin akrabası olarak, ya bir özelliğiyle ya da mesleğiyle kitaplarda yer alırlar: güzel kız, falcı kadın, annesi, halası, babaanne, anneanne... Adı olmayan bu karakterlerden üçü kitapların kahramanıdır.

İncelenen kitaplardaki kadın karakterlerin en belirgin özelliği “çalışkan” olmaktır. Bu çalışkan ve güçlü kadınlar, zamanlarını kitap okuyarak geçirmekle beraber, yükseköğrenime de büyük önem verirler. Genç kadın karakterlerin öncelikli amacı üniversitede okumak, orta yaştaki kadın karakterlerin amacı da çocuklarının yükseköğrenime devam etmelerini sağlamaktır.

İncelenen kitaplardan ilişki durumlarına ilişkin veri toplanan 126 kadın karakterin %48'inin beraberlikleri olduğu görülmüştür. Ancak bu kadınlar, aşkı yaşamalarına karşın cinselliği yaşamamaktadırlar. Gençlik edebiyatının okuru olan gençlerin yaşadığı ergenlik, cinselliğe olan ilginin arttığı bir dönemdir. İncelenen kitaplarda cinsellik uzak durulması gereken bir olgu olarak sunulmuştur. Gençlere bir yol gösterici olabilecek gençlik kitaplarının cinsellik konusunda önemli eksiklikleri olduğu görülmüştür.

İncelenen kitaplarda üniversite okumak isteyen 21 genç karaktere karşın, sınavı bir sorun olarak gören sadece 9 karakter bulunmaktadır. Bu veriden yola çıkarak, incelenen kitapların yazarlarının, gencin eğitim yaşamındaki sorunları yeterince yansıtamadığı söylenebilir. Ergenlik döneminde yaşanan bir diğer sorun da gencin değişen bedeniyle barışmasıdır. Oysa kitaplarda sürekli kilosunu kontrol altında tutmaya çalışan kadınlar bulunmaktadır. Younger (2009: 5) gençlik kitapları üzerinde yaptığı çalışmasında “Eğer bir karakterin kilosuna ilişkin bir betimleme yoksa o zaman karakterin normal kiloda ya da zayıf olduğu varsayılır. Sadece bu karakter normal kilonun üzerindeyse betimlemeye yer verilir. Bu yaklaşım yeni değildir, uzun süredir normal kilonun üzerindeki insanları önemsiz görme eğilimi vardır” sonucuna varmıştır. İncelenen kitaplarda da buna benzer bir sonuca ulaşılmıştır. Zayıf olmak, güzel olmanın bir koşuludur ve zayıf olmayan kadın karakterler, zayıflamak için özel bir çaba göstermektedir. Bu durum kimi kadın karakterlerin yeme bozukluğu yaşamasına neden olmaktadır. Genç okurlar için bu karakterler olumsuz bir imge oluşturmaktadır. Gençlerin genelgeçer güzellik ölçütleri dışında olsalar da bedenleriyle barışık olmaları gerekmektedir. Ancak incelenen gençlik kitapları bunun tersine genç kadınların kilolarını denetim altında tutmalarını olumlayan bir anlayışı benimsemiştir. Gençlik kitaplarının gençlerde olumsuz beden algısı oluşturmak yerine, gençleri bedenlerini sevmeleri konusunda destekleyici bir bakış açısı taşıması gerekmektedir.

Gençlik kitaplarındaki kadın karakterlerin duygu ve düşüncelerine ilişkin özelliklerin tamamına bakıldığında genç ve orta yaşlı olmak üzere iki kadın imgesiyle karşılaşmıştır. Genç kadın karakter, başarılı; geleceğe yönelik planı, üniversiteye gidip bir meslek sahibi olmak ve evlenmek olan; zorluklar karşısında yılmadan çalışıp amacına doğru ilerleyen; kendini tanımaya çalışan; sevgilisiyle anlaşmazlıklar yaşayan; kimi zaman bunalıma giren, gerektiğinde uzman yardımı alan; kitap okuyan, spor yapan; üniversiteye gitmek istediği için bir kursa devam eden karakterdir. Orta yaştaki kadın kocasıyla bazı sorunlar yaşayan, sorunları çözemediğinde boşanan; ideal bir anne olmaya çalışan; kitap okuyan; çalışkan ve güçlü karakterdir.

Güçlü kadın kahramanların sayılarının artması, kadın yazarlar tarafından yazılan kitapların artması ve kadın eleştirmelerin artmasıyla gençlik edebiyatında toplumsal cinsiyet daha doğru ve gerçekçi bir biçimde yansıtılabilecektir ve tüm toplumsal cinsiyet rollerine dengeli bir bakış sağlanacaktır (Bucher ve Hinton, 2010: 49). Ancak güçlü kadın kahraman her şeyi doğru yapan çalışkan, özverili, kusursuz karakter demek değildir. İncelenen kitaplardaki kadın karakterlerin büyük çoğunluğu idealize edilmiş karakterlerdir. Bu karakterler, gencin öykünebilmesi için olumlu örneklerdir. Ancak gençler kitaplarda öykünebilecekleri karakterlerin yanında kendilerine benzeyen, kusurları da olan özdeşim kurabilecekleri karakterleri görmeye gereksinim duymaktadırlar. Bu nedenle idealize

edilmiş karakterler kadar, gerçekçi karakterlere de gençlik edebiyatı yapıtlarında yer verilmelidir.

Türk gençlik edebiyatında, son yıllarda yayımlanan kitap sayısında büyük artış görülmektedir. Bu yapıtların yazınsal nitelikleri tartışmalıdır. Kadın karakterlerin duygu ve düşüncelerini oluşturan özelliklerine ilişkin verilere bakıldığında iyi yapılandırılmış kadın karakterlerin çok az olduğu ve Türk gençlik edebiyatında, henüz olgunluk yapıtlarının ortaya çıkmadığı söylenebilir. İyi yapılandırılmamış kadın karakterler, gençlik edebiyatı yapıtlarının niteliğini doğrudan etkilemektedir. İncelenen kitaplardaki kadın karakterlerin fiziksel özellikleri bakımından ayrıntılı olarak betimlendiği görülmüştür. Ancak bu ayrıntılı betimleme kişilik özelliklerinde görülememiştir. Yazarlar yapıtlarını oluştururken bu durumu dikkate almalı ve kadın karakterleri yapılandırırken fiziksel özellikler kadar karakterlerin duygu ve düşüncelerine de yer vermelilerdir.

Kaynakça

- Bucher, K., ve Hinton, K. (2010) *Young Adult Literature Exploration, Evaluation, and Appreciation*. Boston: Pearson.
- Bushman, J. H. (1997, March) Young Adult Literature in the Classroom or Is It? *English Journal*, 3(86), 40-45.
- Cart, M. (1996) *From Romance to Realism 50 Years of Growth and Change in Young Adult Literature*. New York: HarperCollins.
- Cart, M. (2011) *Young Adult Literature From Romance to Realism*. United States of America: American Library Association.
- Fox, M. (1993) *Radical Reflections: Passionate opinions on teaching, learning, and living*. San Diago: Harcourt Brace.
- Latrobe, K. H., ve Drury, J. (2009) *Critical Approaches to Young Adult Literature*. New York: Neal-Schuman Publishers.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994) *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook* (2nd Ed.). Thousand Oaks: Sage Publications.
- Nilsen, A. P., ve Donelson, K. L. (2009) *Literature for Today's Young Adults*. Boston: Pearson.
- Sever, S. (2008) *Çocuk ve Edebiyat*. İzmir: TUDEM Yayınları.
- Tomlinson, C. M., ve Lynch-Brown, C. (2010) *Essentials of Young Adult Literature*. Boston: Pearson.
- Trupe, A. (2006) *Thematic Guide to Young Adult Literature*. Westport: Greenwood Press.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Younger, B. (2009) *Learning Curves: Body Image Female Sexualityin Young Adult Literature*, Maryland: Scarecrow Press.
- Yörükoğlu, A. (2007) *Gençlik Çağı*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Zivtçi, F. (2005) *Türk ve Alman Çocuklarına Seslenen Kitaplardaki Yetişkin Kahramanların Karakter Çerçevesi Açısından Değerlendirilmesi*, yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

İncelenen Kaynaklar Dizini

- Ak, S. (2013) *Şarkını Denizlere Söyle*. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Akarsu, H. T. (2008) *Güzelçamlı'nın Kayıp Panteri*. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Aydınğün, H. (2006) *Dağın Ötesi-Toso*. İstanbul: Uçanbalık Yayınları.
- Baydar, O. (2010) *Savaş Çağı Umut Çağı*. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Bertan, İ. (2011) *Kralın Elçisi*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- Dayıoğlu, G. (2003) *Mo'nun Gizemi 1*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Erbulak, D. (2010) *14 Yaşında Bir Genç Kızım Ben*. İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık.
- Erdoğan, F. (2003) *Aşkım Çobanyıldızı*. İstanbul: Mavibulut Yayınları.
- Eşber, H. (2011) *Yalnızlık*. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Geridönmez, S. (2013) *Kolaysa Ağlama*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- Gümüşay, T. (2010) *Altı Yıl Tam Pansiyon*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- İçözü, N. (2009) *Dönemeç*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- İzbudak Akıncı, F. (2008) *Mutluluk Sokağı*. İstanbul: Tudem.
- İzgu, M. (2011) *Bütün Sabahlarım Senin Olsun*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- Karadoğan, O. E. (2010) *Azım-Spatik Engelli Bir Gencin Mücadelesi*. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Karayel, P. (2007) *Ateşin Getirdiği Bengisu*. İstanbul: Cinius Yayınları.
- Köseoğlu, H. (2010) *Uzak Yaz*. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Kutsal, N. (2003) *Tomris*. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Maraşlı, S. (2006) *Okulda Tuzak*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Oktuğ, Z. (2006) *Efsaneden Gerçeğe Bir Gençlik Romanı*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ongun, İ. (2007) *Bir Genç Kızın Gizli Defteri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Özcan, P. (2008) *Üstüme Kar Yağıyor*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- Özgül, G. (2000) *Sevdalıydın*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Özmen, S. (2011) *Akşamsefaları*. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Peşken, F. (2013) *Kızlar Yurdunda*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Sertbarut, M. (2000) *Gerçekle Büyümek Düşlerle Yürümek*. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Sevinçgül, Ö. (2013) *Hayat Sevince Güzel*. İstanbul: Carpe Diem Kitap Yayıncılık.
- Seyda, M. (2013) *Gururlu Peri*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayıncılık.
- Soysal, M. (2007) *Eylül'de Aşklar*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- Şahin, O. (2012) *Katuna'da Dokuz Ay*. İstanbul: Günışığı Kitaplığı.
- Şeker, H. (2012) *Ayrı Dünyalar*. İstanbul: Tudem
- Tosyalı, F. (2010) *Sevgiyle Yaşarken*. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Ural, S. (2011) *Şafakta Yanan Mumlar*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- Yanık, E. (2008) *Sınavcı*. İstanbul: Bulut Yayınları.
- Yavaşlı A. (2007) *Tatil Günlüğü*. İstanbul: Bulut Yayınları.